

De kartering van Carabidae (Col.) in Nederland

door

H. TURIN

Instituut voor Oecologisch Onderzoek, Arnhem

INLEIDING

In 1969 startte het Biological Records Centre, Monks Wood (Engeland) in samenwerking met de Faculté des Sciences Agronomiques de l'Etat, Gembloux (België), een omvangrijk projekt: The European Invertebrate Survey (E.I.S.).

De grondgedachte van dit projekt is, zoveel mogelijk gegevens over invertebraten betreffende oecologie, biologie en geografische verspreiding bijeen te kunnen brengen in één systeem.

Deze gegevens kunnen komen uit musea, particuliere collecties, de literatuur, inventarisaties, etc. Alle bronnen worden met een vooraf afgesproken code aangeduid, zodat de gegevens uit verschillende bronnen onderling vergelijkbaar zijn. Daar op deze wijze grote hoeveelheden gegevens beschikbaar komen, was het noodzakelijk het systeem zo te ontwerpen dat deze gegevens gemakkelijk op ponskaarten kunnen worden gebracht. De aldus verzamelde gegevens kunnen worden gebruikt voor het vervaardigen van verspreidingskaarten en voor het uitvoeren van statistische studies.

B. J. LEMPKE schreef reeds diverse opmerkingen over de Belgische kartering (o.a. *Entom. Ber., Amst.* 34: 20, 1.I.1974).

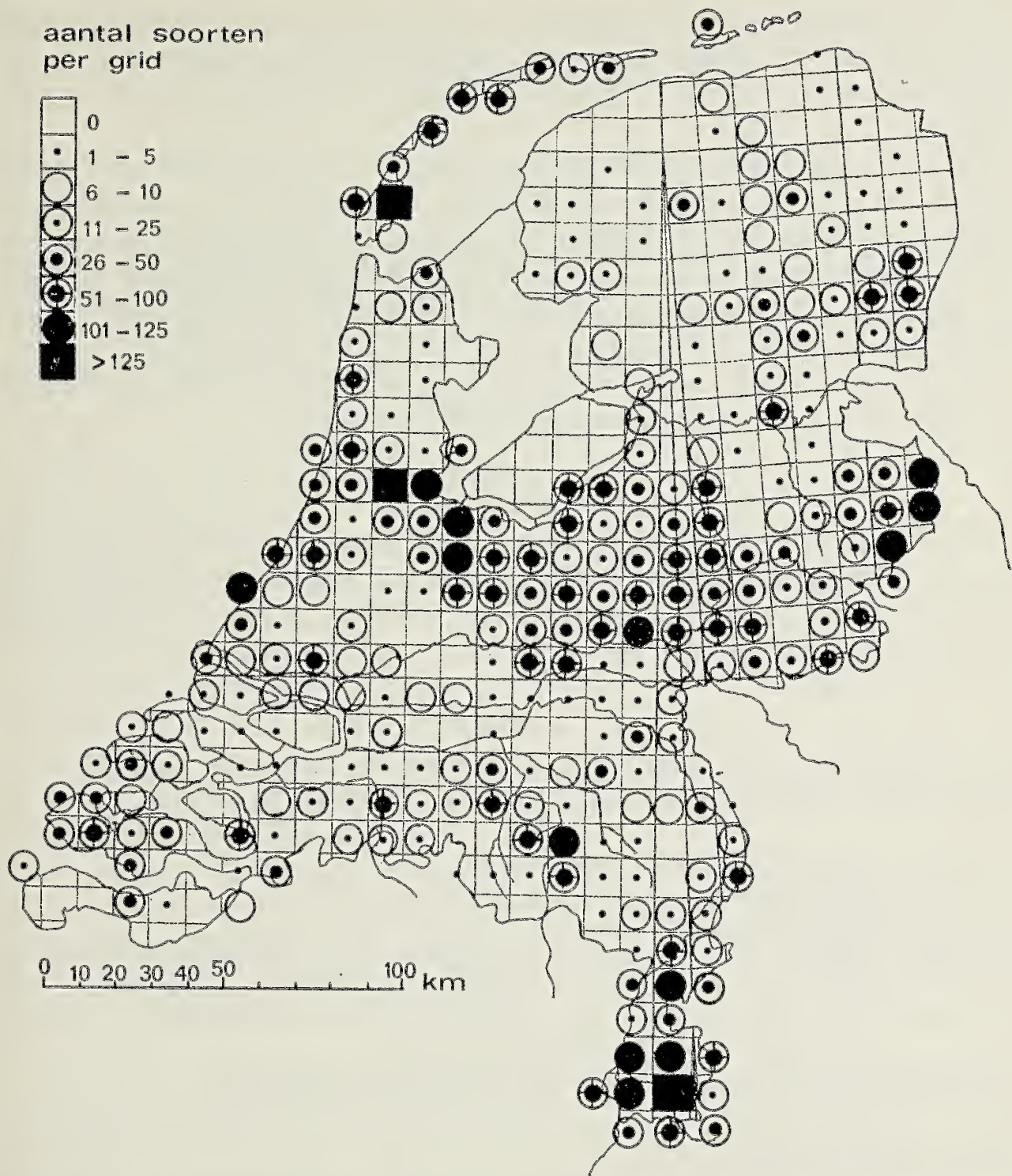
Door een grid-systeem is het maken van verspreidingskaarten zeer eenvoudig (10×10 km-hokken voor de landelijke en 50×50 km-hokken voor Europese kaarten). Het gekozen U.T.M. grid-systeem voorziet er door zijn universaliteit in, dat kaarten van aangrenzende landen aaneengevoegd kunnen worden, zodat uiteindelijk Europese kaarten kunnen ontstaan.

CARABIDEN

In Engeland en België zijn voor een aantal diergroepen reeds verspreidingskaarten gepubliceerd. Ook in Nederland zijn verschillende entomologen bezig met het verzamelen van gegevens.

Zo ben ik in 1971 begonnen met het bijeenbrengen van gegevens betreffende de Nederlandse carabiden: in de eerste plaats met het noteren van vindplaatsen en vangdata uit een aantal museum- en particuliere collecties. Hierbij rekende ik dieren van dezelfde plaats en datum tot één vangst. Immers de ene verzamelaar is het om zoveel mogelijk vindplaatsen te doen terwijl de andere weer zo snel mogelijk zijn rijtje vol wil hebben.

Inmiddels heb ik de gegevens van zo'n 30.000 vangsten, alle uit collecties en literatuur, verzameld. Uit een deel hiervan (collecties Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Amsterdam; Natuurhistorisch Museum, Enschede + 7 particuliere collecties) zijn reeds voorlopige verspreidingskaartjes samengesteld (totaal ± 19000 vangsten inclusief een kaartstelsel van P. v. D. WIEL). Tezamen leveren deze gegevens nevenstaande presentiekaart van de Nederlandse loopkeversoorten op. Deze geeft een beeld van de ruimtelijke verzamelintensiteit over de periode van 1900 tot heden.

Verdeling van de Nederlandse loopkeversoorten per 10 km-hok. (Voor collecties zie na literatuur.)

De grootste vangstconcentraties zijn te zien bij: kust en eilanden, bos en heidegebieden, grote woongebieden. Deze type gebieden maken tezamen $\pm 30\%$ van het totale bodemareaal uit, terwijl $\pm 90\%$ van de vangsten uit deze gebieden komt. We kunnen dus stellen dat ze ongeveer $20 \times$ beter bekend zijn dan de cultuurgebieden die de overige 70% van het bodemareaal uitmaken. Ook van natuurgebieden in het lage land, zoals moerassen, schorren, rivieroeveren, is uit verzamelingen althans, weinig bekend: de keversverzamelaars houden of hielden kennelijk niet van natte voeten!

Vormt dit selectieve karakter van de gegevens een reden om het maken van deze verspreidingskaarten zinloos te verklaren? Mijns inziens niet. Het leert ons

wel dat we geen overhaaste conclusies uit het oude collectie-materiaal moeten trekken betreffende de oecologie en de verspreiding van de Nederlandse loopkevers, en ook dat we ons in de toekomst meer op dergelijke gebieden moeten richten.

Daarom mondt dit stukje ook uit in een oproep aan verzamelaars om hun gegevens van deze „onderverzamelde gebieden” te noteren en ter beschikking te stellen. Hen die hiertoe bereid zijn zal ik graag nadere inlichtingen geven over de voor dit doel meest geschikte wijze van noteren op speciale formulieren. Dit geldt niet alleen voor de loopkeververzamelaars, maar tevens voor de bezitters van verzamelingen van andere diergroepen.

In een volgende aflevering van Entomologische Berichten zal een gedetailleerder artikel over de European Invertebrate Survey verschijnen.

Summary

Discussion of the distribution maps of the European Invertebrate Survey. Our map gives the distribution of the Carabidae in the Netherlands according to the data from collections and literature. It shows the intensity of collecting in the period 1900—1973.

Literatuur

HEATH, J., 1971. The European Invertebrate Survey. *Acta ent. fenn.* 28: 27—29.

HEATH, J. & F. H. PERRING, 1970. Biological Records Centre (stencil).

Herkomst van het materiaal gebruikt voor de kaart:

collectie Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Amsterdam.

collectie Natuurhistorisch Museum, Enschede.

particuliere collecties: J. A. Blokland; Th. Heyerman; F. v. Stuivenberg; A. Teunissen; H. Turin; K. Vegter en W. J. Veldkamp.

kaartsysteem P. v. d. Wiel betreffende de waddeneilanden (veel vanggegevens uit literatuur en excursies van 1900—1940).

De statistische gegevens betreffende het bodemareaal komen van het C.B.S.

Arnhem, Kemperbergerweg 11.

Nieuwe naam voor mineervlieg. Een van de in het blad van Kamperfoelie minerende Diptera staat in navolging van HERING bekend als *Phytagromyza lonicerae* (R.-D.). GRIFFITHS heeft nu het holotype van ROBINEAU-DESVOIDY kunnen onderzoeken en vond dat dit een exemplaar is van *Napomyza xylostei* (Kaltenbach). De door HERING vermelde en ook bij ons voorkomende soort bleek nog niet beschreven te zijn. De correcte naam ervoor is nu *Paraphytomyza cornigera* Griffiths, 1973.

De mijn van de larve is afgebeeld in W.M. no. 94 van de K.N.N.V. Deze figuur komt goed overeen met die van GRIFFITHS. De larve moet vroeg in het jaar gezocht worden (eind april tot begin juni). De geciteerde literatuur is:

FRANKENHUYZEN, A. VAN & G. HOUTMAN, 1972. Bladmineerders op bomen en struiken (p. 23; no. 60 op fig. 22).

GRIFFITHS, G. C. D., 1973. Description of an unnamed *Paraphytomyza* (Diptera, Agromyzidae). *Ent. Gazette* 24: 307-310, fig. 1-3. — LPK.